

302. ↑

Jan Dobkowski

"Delightful walk", 1969

Hammer price: 55,000 PLN

oil/canvas, 198 x 148 cm

signed, dated and described on the reverse: 'JAN DOBKOWSKI "DOBSON" |
"ROZKOSZNY CHOD" 69 r'

described on the stretcher: '1969 | ROK | OLEJ | 198cmx146 | ROK 1969'

Taxes and fees

- In addition to the hammer price, the successful bidder agrees to pay us a buyer's premium on the hammer price of each lot sold. On all lots we charge 18 % of the hammer price. - To this lot we apply 'artist's resale right' ('droit de suite') fee. Royalties are calculated using a sliding scale of percentages of the hammer price.

Esej

„Tworzę nastrój. Jest on elementem intymności, tak jak intymność – nastroju. Erotyka to nie tylko bliskie kontakty między ludźmi. Płodność to erotyka, która dotyczy całego świata, także zwierząt, roślinności”. – JAN DOBKOWSKI Motywy związane z pierwotną energią życiową, pełną naturalności i optymizmu erotyką zajmują naczelne miejsce w twórczości Jana Dobkowskiego. W swoich pracach artysta inspirował się przede wszystkim formami biologicznymi, w których dominują najczęściej figury ludzkie. W charakterystyczny dla siebie sposób artysta przetwarza je w skomplikowane, wielowątkowe układy splecionych linii, plam i kształtów. W jego dziełach z pozornie nieczytelnych form wyłaniają się symboliczne przedstawienia złożonych aktów seksualnych, zakwitają kwiaty, kielkują pnącza, pojawiają się przejrzyste promienie słoneczne. Nic dziwnego, że krytycy nieodłącznie dostrzegają w bezpruderyjnych obrazach Dobkowskiego ducha hippiesowskich, kontrkulturowych lat 60. Jak pisał o sztuce Dobkowskiego Janusz Zagrodzki: „Jan Dobkowski traktuje sztukę jako wiedzę tajemną. Odkrywa świat astralny, spirytualny, polifoniczny, gdzie wiedza o istocie życia wynika z dociekań filozoficznych, korygowanych przez odczucia indywidualne. (...) Powołana przez Dobkowskiego grupa Neo-Neo-Neo (1967) wspólnie z Jerzym Zielińskim ironicznie opisywała zewnętrzny kształt ziemskiego istnienia, odrzucając utrwaloną tradycją, dopuszczalny przez krytykę sposób widzenia. Artysta eliminował obiekty związane z techniką, łącząc figury lub formy organiczne o wyraźnych cechach płciowych w układach precyzyjnie skoordynowanych elementów” (Janusz Zagrodzki, Na nitce życia, [w:] Jan Dobkowski. Pokuśnij się na nitce życia, katalog wystawy „Take a Swing on the Thread of Life”/”Pokuśnij się na nitce życia” w Galerii Bielskiej BWA, Bielsko-Biała 2014, s. nlb.). W pierwszym, uznawanym dziś za kanoniczny, okresie twórczości artysta wykorzystywał najczęściej wyraziste kolory podstawowe, które łączył w kontrastowych układach barwnych. Przykładem takiej pracy jest „Rozkoszny chód” z 1969 roku – jedna z ikonicznych dziś prac z cyklu „czerwono-zielonego”. Jak mówił sam artysta: „Moj okres czerwono-zielony (...) wywodził się z natury, z poszukiwania linearnego, z tropienia płaszczyzny, konturu. Chciałem coś wydrzeć naturze, choćby na zasadzie obrysu. Doszedłem wówczas do syntezy dwóch barw i stało się to moją filozofią na dłużej. To był początek mojego ja, mojego samookreślenia” (Jan Dobkowski. Linia – ślad myślenia, [w:] Elżbieta Dzikowska, Artyści mówią. Wywiady z mistrzami malarstwa, Warszawa 2011, s. 48). Do 1971 roku na cykl obrazów czerwono-zielonych składało się już ponad 100 prac – częściowo o ujednoliconym formacie 200x150 cm. Stały się najbardziej rozpoznawalnymi pracami artysty. Pierwsze dzieło z serii, „Podwójna dziewczyna” (1968), trafiło do kolekcji nowojorskiego Muzeum Guggenheima. Sam artysta znalazł się w Stanach Zjednoczonych w roku 1972, w ramach stypendium Fundacji Kościuszkowskiej. Drugą chronologicznie pracą Dobkowskiego prezentowaną w katalogu jest „Karnawał” z 1971 roku. Wielkoformatowy obraz przedstawia trzy zdeformowane, jakby zamaskowane postaci o rozchwianych proporcjach: pierwsza z nich ma uwydatnione wielkie piersi i stopy, druga nos, usta, piersi i włosy łonowe, ostatnia zaś oczy, piersi i uda. Ustawione profilem, kroczą w tytułowym karnawałowym pochodzie. Znamienne, że w przeciwieństwie do większości kompozycji Dobkowskiego postaci są „ubrane”: pierwsza z nich spowita jest w seledynową kapę z frędzlami lub po prostu długie włosy, zasłaniające kolejne warstwy czy falbany stroju, druga ma pistacjowozieloną

„koszulkę” zasłaniającą również twarz i włosy, trzecia – długa, również zasłaniającą twarz suknię z wycięciem na wyeksponowane piersi i udo. Artysta wyeksponował jako „nagie” jedynie te fragmenty ciała, które zwyczajowo kojarzymy ze strefami erogennymi. Jak na Dobkowskiego kompozycja jest też niezwykle statyczna: wydłużone postaci z jednej strony odznaczają się charakterystyczną dla sztuki antycznej i średniowiecznej izokefalią, tzn. ich głowy (i biusty) ukazane są jednej wysokości, z drugiej zaś wizualnie „grawitują” ku dołowi poprzez rozbudowane w charakterystyczny, dekoracyjny sposób stopy. Niemniej, motyw pochodu czy wykraczającego poza ramy płótna biegu, a także zwielokrotniania postaci dostrzegalny jest także w innych obrazach artysty, jak „Emocje i uczucia” (1971) czy „Panny” (1975), z kolei podkreślanie „totemiczności” postaci i jej „zakorzenienia” w dolnej partii obrazu przypomina płótno „Uwrażliwione punkty” z 1975. „Karnawał” powstał być może jako pokłosie udziału artysty w XI Biennale w Sao Paulo – znany jest jeszcze jeden obraz pod tym tytułem, wykonany w roku 1973. Prezentowaną tu niepokojącą, tajemniczą kompozycję charakteryzują „landrynkowe” odcienie fioletu, czerwieni, różu i błękitu oraz pistacjowe i seledynowe zielenie, które w duchu epoki określić można mianem „mellow”, czyli łagodne, „miękkie”, jakby spowite oparami halucynogennych substancji. Ostatnia praca, pochodząca z roku 1990 – „Wspomnienia natury” – wyznacza z kolei okres ponownego ożywienia palety po niezwykle mrocznym okresie lat 80. Dobkowski posługuje się barwnymi liniami, ich wiązkami, które pokrywają często całe powierzchnie płócien. Stosuje różnorodne efekty, jak na przykład linie falujące czy krzyżujące się. Kompozycje tworzone za pomocą linii bywają również figuratywne: artysta tworzy wówczas przedstawienia jakby utkane z ciasno ułożonych linii. Autor powraca czasami również do tematyki z wczesnego okresu swojej twórczości: wówczas erotyczne sceny z kobietami powstają właśnie poprzez specjalne ułożenie wąskich pasów koloru, co tworzy dekoracyjny, rytmiczny efekt. Nieskrępowany erotyzm, fascynacja naturą i ludzkim ciałem obecna w pracach Dobkowskiego wynikały nie tylko z zainteresowań formalnych artysty, ale także panującego wówczas równościowego dyskursu, proklamującego otwarcie na drugiego człowieka, jego seksualność i jej związek z przyrodą. Choć artysta ukazuje postaci ludzkie, odbiera im dosłowność, deformuje je i transformuje, uwypuklając jednocześnie wątki anatomiczne i fizjologiczne. Nie ma to charakteru li tylko waloru dekoracyjnego, sugerowanego przez inspiracje secesją. Kompozycje ukazują ludzi w jedni z przyrodą i wszechświatem, proklamują filozofię kosmicznego połączenia, gdzie człowiek jest częścią natury, a natura – częścią człowieka.